1852. Nº. 150

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 15 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 14 December.

Uit Utrecht schrijft men, dat de Hoogleeraar de Vriese van hier, in den avond van den 10den in het Natuurkundig Genootschap aldaar eene spreekbeurt vervuld en gesproken heeft over eene der Parasiet-planten, namelijk over de Rafflesia-Arnoldi, eene der fraaiste en grootste bloemen, door Dr. Arnold, op eene reis met den Heer Raffles op Sumatra ontdekt, en thans voorhanden in de Plantentuinen alhier en te Amsterdam.

— Wij vernemen met zekerheid dat de gebetene honden bij den hondenwasscher Essing zijn gedood, zijn huis door den Heer Veearts Gaasbeek van smetstof is gereinigd en men alzoo de honden weder gerust aan de oppassing van genoemden Essing kan toevertrouwen.

— De geheele som voor de weduwen en weezen te Helvoetsluis uit Oostenrijk ontvangen, bedraagt nu f 8.122.

— Uit Borger in Drenthe wordt gemeld, dat zeker landman, bezig zijnde veen te hakken uit een plekje gronds, ter grootte van een vierkante el, 56 adders heeft blootgehouwen; hij nam de vlugt en riep de hulp in van anderen, door wie de adders zijn afgemaakt; hij verklaart, in hetzelfde stuk land achtereenvolgens reeds meer dan 300 adders te hebben gedood.

— Vrijdag ll. is te 's Hertogenbosch overleden de Colonel I. de Voigt, Ridder der Mil. Willemsorde en van den Ned. Leeuw en Plaatselijk Commandant aldaar.

'S GRAVENHAGE, 14 December.

In de residentie is aangekomen, de Heer [illegible] Graaf van Limburg Stirum, Commissaris des Konings in de provincie Groningen, en als zoodanig verplaatst naar Gelderland. De Koning heeft hem in een bijzonder gehoor ontvangen.

— In den avond van den 9den dezer overleed, op het Huis ter Noot, nabij deze residentie, de Heer Hendrik Christiaan van der Houven, Staatsraad in buitengewone dienst, vele jaren lid en President der Nederl. Handelmaatschappij. Hoogst belangrijk zijn de diensten door hem, in die betrekking, aan zijn Vaderland bewezen. Van het oogenblik dat hij, hoewel dit niet verlangd hebbende, aan die instelling werd verbonden, wijdde hij zich daaraan geheel toe, met de kracht van zijnen werkzamen geest. Ongemeen ervaren in al hetgeen den handel betreft, was hij het, die voor het eerste jaar de balans opmaakte, dat meesterstuk van naauwkeurigheid, zooals van Ouwerkerk de Vries die, in zijne *Verhandeling over den Nederl. Koophandel*, Haarlem 1827, bl. 238 en 239, noemde. — Doordrongen van het besef, dat eene handelsinstelling in de residentie niet kon aarden, drong hij, niettegenstaande het genoegen dat hij hier smaakte, op de verplaatsing naar Amsterdam aan, en bevorderde alzoo de ontwikkeling, welke de maatschappij later heeft genomen. In den handel, in het verband van Java met het Moederland, zag hij voor beiden, bronnen van welvaart en voorspoed. Ernstig waarschuwde hij tegen alle pogingen, om die banden los te maken. Nog laatstelijk wees hij op het belang der Handelmaatschappij, bij de hooge prijzen, welke zij, voor de schatkist, bij de koffijveilingen verkregen had, als aanwijzende het vertrouwen, dat zij in het buitenland genoot. Op hare annonces ging het buitenlandle af, en Nederland was weder door haar de markt voor dit belangrijk artikel geworden. Was hij ijverig werkzaam in den stand, hem door de Voorzienigheid aangewezen, hij was zulks niet minder voor zijne betrekkingen, voor zijne vrienden, voor zijne medemenschen. Hij was een menschenvriend bij uitnemendheid. Weldoen was zijn lust. Nederigheid en minzaamheid waren de grondtrekken van zijn karakter. Geen wonder, dat hij velen aan- en tot zich trok. Ofschoon ambteloos levende, was hij het middelpunt, de ziel en het leven van velen, die bij hem raad, hulp en troost vonden. Hoog ingenomen met de godsdienst, was hij daarvan geheel doordrongen, en beleed die in ootmoed. Zoo was hij een edel voorbeeld van burgerdeugd, in de maatschappij waarin hij leefde. Zijn gemis zal lang worden gevoeld, maar zijn aandenken gezegend zijn.

— Met genoegen verneemt men, dat door den Heer J. H. van Lennep onderscheidene oudheidkundige voorwerpen, die op den bodem van het Haarlemmermeer gevonden zijn, zijn aangekocht en aan het Rijks Museum van Oudheden te Leyden vereerd.

— De pinken van Scheveningen op de steurharingvisscherij uitgerust geworden, zijn op drie na, teruggekeerd. De haringvangst is overvloedig geweest en toch zijn er enkele reeders, die of niet of ter naauwernood de kosten zullen bestrijden. De prijzen van den haring zijn in de laatste dagen weder gestegen en er is Zaturdag ll. nog haring verkocht voor den prijs van f 24 de duizend. Behalve het omkomen van een jongeling bij gelegenheid der aanvaring van de pink, toebehoorende aan den reeder A. Krul, door eene Engelsche packet-stoomboot, hebben er geene sterfgevallen aan boord plaats gehad, hetgeen opmerkelijk is, indien men in aanmerking neemt, dat de vloot bijna drie maanden afwezig is geweest en uit p. m. 650 koppen bestaat.

— De berigten omtrent den toestand van den Koning van Zweden luiden allezins gunstig. De tijding van Zs. Ms. beterschap heeft daar te lande eene algemeene blijdschap verwekt.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Zaturdag 11 *December.*

In deze zitting is beraadslaagd over de bijdrage aan het fonds van het Haarlemmermeer. De Heer Metman heeft aangemerkt, dat het regtsgeding van de stad Leyden hem steeds als zeer gewaagd is voorgekomen; maar dat, naar zijn inzien, van de zijde van den Staat niet de nodige voortvarendheid is betoond, om de zaak tot een spoedig einde te brengen. — Hij heeft verder geklaagd over de nalatigheid in het ontlasten van Rijnlands boezem.

De Heer Gevers Deynoot heeft zijn leedwezen betuigd, dat de inrigting van een stoomgemaal op den IJssel nog eene nieuwe onvoorziene uitgaaf zal vorderen, en zijne vrees, dat het daarbij niet zal blijven. Hij heeft ook zijnen twijfel geopenbaard, of dit werktuig wel, zonder nieuwe kosten, dienstbaar zal kunnen worden gemaakt aan het aanvoeren van zoet water in zomertijd.

De Heer v. d. Linden heeft gewezen op de schade die, ten gevolge van de droogmaking van het Meer, aan 28,000 bunders wordt toegebragt, en die ligt eene halve tonne gouds kan beloopen, en dat na het stichten van een stoomgemaal voor de Gouwe nog 20,000 bunders in eenen ongunstigen toestand overblijven.

De Heer Reinders meent, dat door het uitdiepen en verbreeden van sloten en waterleidingen, het gebrek zou kunnen worden verholpen. — De Heer Wintgens heeft een algemeen maalpeil als zeer noodzakelijk aangeprezen.

Nadat de Minister van Binnenl. Zaken de sprekers had beantwoord, heeft de Heer Gevers v. Endegeest doen opmerken, dat de droogmaking is ondernomen, om de omliggende landen van eenen geduchten watervijand te verlossen, en alzoo in het algemeen belang, bij de bevordering waarvan dikwerf bijzondere belangen kunnen lijden. De vertraging van het daarstellen van het stoomgemaal op den IJssel moet worden toegeschreven aan lang gerekte onderhandelingen met het H. Heemraadschap van Rijnland. Hij wees op de weersgesteldheid, op den toestand van Delfland en elders, en heeft met het oog op het verledene, beweerd, dat, zonder de droogmaking, die landen, in de tegenwoordige dagen, in nog ongunstiger toestand zouden zijn bevonden. De spreker voedt de hoop, dat de onderneming spoedig ten einde zal worden gebragt.

De Heeren v. d. Linden, Metman en Poortman hebben den vorigen spreker beantwoord, en op nieuw en dringend aangehouden op spoedige voorziening. — De Heer Gevers v. Endegeest heeft volhard bij zijn gevoelen, en het bezwaar toegeschreven aan de zoo buitengewoon vochtige weersgesteldheid. — De Minister heeft verklaard, dat hij bij de uitvoering van de algemeene taak, welke het Bewind bij de wet is opgelegd, geen oogenblik zal aarzelen om dit algemeen belang in de schaal te leggen, zelfs tegenover de letter van de met Rijnland aangegane overeenkomst, zoo dikwerf het zal blijken, dat dit volstrekt noodzakelijk is, en al mogten daardoor deze of gene bijzondere belangen worden gekrenkt. — De voordragt is daarop, gelijk in ons vorig nommer gemeld is, met algemeene stemmen aangenomen.

Zitting van Maandag 13 *December.*

In deze zitting zijn met algemeene stemmen aangenomen, de conclusie van het rapport uitgebragt omtrent de nota, tot beantwoording van het verslag der commissie uit de Kamer voor het regeringsverslag wegens den staat der overzeesche bezittingen (West-Indie) over 1849; met 46 tegen 5 stemmen, het wets-ontwerp tot goedkeuring eener additionele overeenkomst van handel en scheepvaart tusschen Nederland en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika gesloten; met 57 stemmen tegen eene stem, zijnde die van den Heer Poortman, het wets-ontwerp tot aflossing en verwisseling van nationale schuld.

Bij de beraadslagingen over dit ontwerp geeft de Heer van Doorn te kennen

dat de tweede redactie van dit ontwerp al zijne bedenkingen nog niet heeft weggenomen. Hij is steeds het denkbeeld toegedaan, dat er mogelijkheid bestond eene vermindering van rente zonder kapitaals-verhooging te verkrijgen, gelijk dit in het voorloopig verslag meer in het breede werd uiteengezet.

De Heer Bachiene treedt in uitvoerige becijfering.

De Heer Blussé is tot de overtuiging gekomen, dat het plan, om louter schuld te amortiseren, minder aannemelijk is dan het aangebodene ontwerp.

De Heer Zijlker geeft de voorkeur aan eene aflossing en amortisatie van de schuld aan de Handelmaatschappij ten bedrage van 10 millioenen.

De Heer Sloet van Oldruitenborgh verlangde meer overeenstemming tusschen het geldelijk beheer hier te Land en de O. I. bezittingen, alwaar, terwijl hier op besparing van rente bedacht is, promessen tegen zes ten honderd worden uitgegeven en door vernietiging van 21 suiker-contracten, millioenen verloren gaan.

De Heer Poortman zal de inlichtingen des Ministers afwachten; zijne hoofdbedenking is dat door dit ontwerp aan den Staat de verpligting wordt opgelegd, om gedurende een aantal jaren geene nieuwe rente-vermindering te ondernemen. Hij gelooft dat het verkieslijker zou zijn een gunstiger oogenblik af te wachten dan thans dergelijke verbindtenis aan te gaan.

De Heer Rochussen zou meer geweest zijn voor eene voorafgaande intrekking van een gedeelte schuld.

De Heer van Hall ondersteunt het ontwerp en zegt onder anderen: Het resultaat is, of de conversie zal geschieden in 3½ met opoffering van 1% of in 3½ met een offer van 3%, en men verkiest of voor 8½ mill. eene aanzienlijke vaste jaarrente te koopen, dan wel eene geldbelegging door amortisatie tegen 4%. Spr. geeft aan conversie de voorkeur, als de meest voordeelige speculatie. Nu is deze wet niet alleen eene conversie, maar ook eene amortisatie. Wij bezitten een kapitaal van 16 mill., daarvan worden ten hoogste 8 besteed voor de conversie en de overige 8 voor amortisatie, waartoe in de eerste plaats de schuld aan de Handelmaatschappij in aanmerking kan komen.

De Heer Poortman komt nader op zijne meening terug en is niet door den vorigen spreker overtuigd. Hij wordt nogmaals door den Heer van Hall beantwoord.

De Heer van Nispen had met leedwezen de veranderde voordragt ontvangen. Hij meent, dat als men nu ½ had geconverteerd, men dan later, bij verlaagden stand der rente, het andere ½ zoude hebben kunnen converteren met mindere, ja welligt zonder eenige opoffering.

De Minister van Financiën thans het woord opvattende, zegt onder anderen dat de hoofdvraag, waarop het hier aankomt, deze is, of het meer in het belang van den staat is, zich alleen tot eene amortisatie van schuld te bepalen, dan wel, gelijk nu wordt voorgesteld, daaraan tevens eene conversie te verbinden? Hij voor zich geeft de voorkeur aan eene jaarrente. Een van beide is toch waar, òf de fondsen zullen rijzen, en dan zal de conversie tot stand komen; òf zij kunnen ook stationnair blijven door aankoop van andere fondsen, en dan zal de conversie mislukt zijn; maar de staat zal dan toch de beschikbare fondsen gebruikt hebben tot aankoop van schuld.

De zitting is daarop tot nadere bijeenroeping opgeheven.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 11 December.

De tijdingen uit Ierland luiden weer treurig, overal worden wederom daden van geweld bedreven en hebben aanvallen gewapenderhand plaats. Zaturdag ll. is weder een moord gepleegd tusschen Tipperary en Dungarvon. Te Dundalk greep een gelijk voorval plaats, en te Batebane zijn vijf bouwhoeven door brandstichting vernield. Het onderzoek naar de vroeger gepleegde moorden wordt ijverig voortgezet, doch de regters vinden hoegenaamd geen steun bij de bevolking; de opgeroepene getuigen weigeren bepaaldelijk getuigenis der waarheid af te leggen, en geene bedreigingen of straffen vermogen iets op hen. Wanneer een dergelijke toestand voortduurt, dan zal de winter van 1852—1853 een der treurigste en verschrikkelijkste zijn, welke het ongelukkige Ierland nog beleefd heeft.

— Op den spoorweg tusschen York en Berwick zijn gisteren avond een goederentrein en een kolentrein met zoo veel kracht tegen elkander ingereden dat bijna al de wagens verbrijzeld werden. De baan was zoo opgehoopt met de stukken en de goederen, dat de achtereenvolgend opgekomene treinen verscheiden uren moesten wachten alvorens dezelve te kunnen voortzetten.

Men meldt uit San Francisco, dat er tot viermaal toe pogingen gedaan waren om de stad in brand te steken. Op 1° November was er voor ruim 2½ millioen dollars aan stofgoud naar New-York afgescheept. Bij de wasscherijen te Maddox was een stuk goud van 9 pond 7 oncen gevonden.

BELGIE.

BRUSSEL, 13 December.

In de zitting van de Kamer van Vertegenwoordigers van 9 dezer, waar over de begrooting beraadslaagd werd, stelden eenige leden voor, den post voor gemeente- en buurtwegen van 500,000 fr. tot 600,000 fr. te verhoogen, daar de staat dier wegen in sommige oorden des lands zoo slecht was, dat het vervoer van het aldaar geteelde graan naar de marktplaats der landstreek meer kostte dan het aanvoeren van graan uit Dantzig naar Antwerpen. De Minister van Binnenl. Zaken zeide dat zelfs een millioen niet te veel zoude zijn voor de noodige verbetering der wegen tusschen gemeenten en buurten; maar dat men aan de schatkist geen te grooten last op eens moest opleggen, en ook van de onmiddelijk belanghebbenden bijdragen tot de kosten mogt verlangen.

— Op eene verkooping van schilderijen van wijlen den Heer van Saceghem, te Gent, zijn o. a. verkocht: Murillo, de Heilige Maagd, 5000 fr., David Teniers, zoon, de Vijf Zintuigen (naar men zegt, voor het museum alhier), 26,100 fr., Lingelbach, een Landschap, 3175 fr., de Lely, een Portret, 500 fr.

FRANKRIJK.

PARIJS, 12 December.

De Keizer heeft de volgende besluiten afgevaardigd: een waarbij de civile lijst hersteld wordt, zullende het bedrag daarvan nader door den Senaat worden geregeld. Thans is echter reeds bepaald, dat daarbij de kroon- en bijzondere domeinen hersteld zullen worden, alsmede dotatiën in roerende en onroerende goederen, waarvan men de opbrengst op 3 millioen schat. Een ander houdende eene nadere overeenkomst tusschen de regering en de bank voor crediet op vast goed, waarbij haar kapitaal tot op 60 millioen fr. verhoogd wordt en de staat haar eene som van 10 mill. verzekert; en een derde waarbij de Heeren Fould, Abbatucci, Ducos, Fortoul, de Persigny, Billault en meer anderen, worden benoemd tot Commandeurs van het Legioen van Eer.

— Door het paard des Keizers, die eergisteren weder een' wandelrid deed, werd eene vrouw, die hem een verzoekschrift overhandigde, op den grond geworpen. De Keizer zorgde er voor dat zij dadelijk verpleegd werd en gaf haar ten aanzien van haar verzoek de meest voldoende belofte.

— Een aantal Maires en leden van Gemeenteraden hebben weder hun ontslag genomen, omdat zij zich met het herstel des Keizerrijks niet kunnen vereenigen.

— Ten gevolge van de onlangs door de Regering uitgevaardigde besluiten ter vermindering van het leger, zal de bezetting dezer hoofdstad verminderd worden met eenige batterijen artillerie en eenige compagnien genie-troepen.

— In het geheel is er nu aan 702 staatkundige veroordeelden kwijtschelding van straf geschonken.

— De commissie, benoemd ter zake van de ongezondheid der woningen voor de arbeidende klasse alhier, heeft een rapport over hare werkzaamheden in 1851 uitgebragt. Daaruit blijkt, dat meer dan 30,000 werklieden nog onlangs in de ongezondste verblijven hun leven doorbragten. De commissie heeft reeds de meeste dier verblijven in een goeden staat van bewoonbaarheid gebragt. Zij heeft er 100 bezocht, waarvan 41 geheel zijn ingerigt overeenkomstig de door haar vastgestelde voorschriften; 42 bevonden zich in voldoenden staat. In 17 moest de commissie hare werkzaamheden aanvangen, om de localen te zuiveren. 8 huizen zijn gesloten, ten gevolge der weigering van de eigenaars, om zich naar de voorschriften der commissie te schikken.

— In de stad M.... bij Parijs zou onlangs het Keizerrijk worden afgelezen. De Sous-Prefect die het stuk las, eindigde met de kreet *leve de Keizer!* op 't zelfde oogenblik gaat er naast hem een andere kreet op *leve de Republiek!* Het was de Maire die zich vergist had, die bloedrood, in groote verwarring zijne uitroep trachtte te herroepen, maar helaas; alles was te vergeefs, hij werd in dezelfde zitting ontslagen.

— Te Voiron, eene stad van 8,000 zielen in het Dep. der Isère is eene Maatschappij tot uitroeijing der bedelarij, opgerigt, van welke wij hier, het een en ander willen mededeelen: Zij neemt iedereen als inschrijvers aan, het minimum bedraagt 25 centimes in de maand. De maatschappij wordt vertegenwoordigd door een grooten Raad, zaamgesteld uit 24 gekozen leden en welke vereenigd werken met de leden van het stedelijk bureau van weldadigheid. Die groote raad heeft het opper-toezigt over het te verrigten werk en beslist alle eenigzins belangrijke zaken. Hij benoemt de leden van het bureau, hetwelk bestaat uit een president, een vice-president, twee secretarissen en een penningmeester. Verder benoemt hij eene permanente commissie van 7 leden. De commissie is met de eigenlijke administratie en met al de bijzonderheden belast, en vergadert minstens eens in de week. Op 1 November, biedt zij den grooten raad eene uitgewerkte jaarlijksche rekening aan. De groote raad benoemt verder de wijk-commissiën, wier leden bepaald worden naar het getal der behoeftigen, onder hunne zorgen gesteld, alsmede een of twee zusters van liefde en twee of drie commissarissen. Gedurige bezoeken, door de leden der commissie in de woningen der behoeftigen afgelegd, brengen en de hulp der maatschappij en woorden van troost en raadgevingen. Al de betrekkingen, bij de maatschappij vervuld, worden gratis waargenomen en zijn elk jaar aan herkiezing onderworpen. Eén beambte slechts is betaald, maar hij wijdt ook al zijn tijd aan de administratie. Het is hij die het opzigt heeft over de entrepôts en magazijnen en belast is met de uitreiking van hulp en met de schriftelijke documenten. Daarvoor ontvangt hij echter slechts 600 francs.

De stad Voiron ondersteunt de maatschappij, door haar de noodige gebouwen voor entrepôts, magazijnen en bureaux af te staan en vooral ook, door de naleving van de reglementen der maatschappij tegen de bedelarij, door de stedelijke agenten van policie te bevorderen, alsmede door de behoeftigen, op de lijst der maatschappij voorkomende, zoo mogelijk stedelijken arbeid te geven. Uit aanmerking van die diensten, wordt de stad bij de maatschappij ook vertegenwoordigd door haren maire, die al de vergaderingen kan presideren en door de leden van het stedelijk bureau van weldadigheid, die ook wettig deel uitmaken van den grooten Raad.

Op aanvraag der maatschappij en beginnende met den dag dat deze hare werkzaamheden opende, deed de stedelijke regering aan de voornaamste ingangen der stad palen zetten, met dit opschrift: *De bedelarij is verboden in de stad en op geheel het gebied der gemeente Voiron.*

— De bevolking van Algerië bedroeg den 1sten April jl. 132,982 inwoners,

verdeeld als volgt: 67,438 Franschen, 146 Engelschen, 84 Ieren, 7492 Anglo-Maltezers, 646 Anglo-Spanjaards, 41,753 Spanjaards, 310 Portugezen, 7,607 Italianen, 3,058 Duitschers, 276 Polen, 23 Russen, 94 Grieken, 1698 Zwitsers, 1,120 Pruissen, 594 Belgen en Hollanders en 628 inlanders.

— Nog wordt van daar berigt, dat de stad Laghouata, door oproerige Arabische stammen bezet, stormenderhand was ingenomen.

SPANJE.

MADRID, 7 December.

De van regeringswege openbaar gemaakte ontwerpen tot wijziging der constitutie, bevatten onder anderen de volgende bepalingen:

De Katholieke Apostolische en Roomsche godsdienst is, met uitsluiting van alle andere, de godsdienst der Spaansche natie. — De Wetgevende Magt wordt door den Koning met de Cortes uitgeoefend. — Geene belasting mag opgelegd noch geheven worden zonder magtiging bij eene wet. — De Cortes bestaan uit twee Wetgevende Ligchamen, onderling in magt gelijk, den Senaat en de Kamer der Afgevaardigden. De Senaat bestaat uit erfelijke leden, uit leden door geboorte en uit leden voor het leven; zij worden door den Koning benoemd. De zonen van den Koning en van den vermoedelijken troonopvolger zijn door geboorte Senaatsleden, van hun 25ste levensjaar af. — De leden van den Senaat en van de Kamer van Afgevaardigden kunnen wegens gevoelens en stemmen, door hen in deze hunne betrekking uitgebragt, niet worden vervolgd; zij mogen niet in eene strafvervolging betrokken, noch van de persoonlijke vrijheid beroofd worden, tenzij het ligchaam waarvan zij leden zijn, het vooraf of, destijds niet vergaderd zijnde, later goedkeure. — De persoon des Konings is geheiligd, onschendbaar en onverantwoordelijk. Alleen de Ministers zijn verantwoordelijk. De Koning roept de Cortes bijeen, minstens eenmaal in elk jaar; hij kan de Kamer van Volksafgevaardigden ontbinden, doch moet dan binnen 6 maanden tijds eene andere Cortes-Vergadering doen zamenkomen. De Koning maakt oorlog en vrede; doch onderwerpt vervolgens de daartoe betrekkelijke stukken aan het oordeel der Cortes. Hij behoeft magtiging bij de wet om een offensief verbond en handelsverdragen, alsmede verdragen tot geldelijke ondersteuning eener vreemde mogendheid te bekrachtigen; zoo ook om de kroon neder te leggen. — De Kamer van Volksafgevaardigden bestaat uit 171 leden, elk in een kiesdistrict door onmiddelijke keuze benoemd. — Kiezers zijn de 150 personen die in het kiesdistrict het hoogst in de directe belastingen aangeslagen, en minstens sedert twee jaren in eene der gemeenten van het kiesdistrict gevestigd zijn. — Niemand mag met verbeurdverklaring zijner goederen worden gestraft. Geen Spanjaard mag van zijn eigendom worden ontzet, dan wanneer zulks bewezen is voor het algemeen belang dienstig te zijn, en na behoorlijke schadeloosstelling te hebben ontvangen.

— In het voormalige klooster San Juste, in hetwelk Keizer Karel V als monnik zijn leven eindigde, heeft men bij gelegenheid van de verbouwing der cel, welke hij daar bewoonde, eene verborgen kast in den muur ontdekt, in welke nevens eene menigte uurwerken, ook de briefwisseling gevonden werd, welke die monarch met den Italiaanschen bouwmeester en mechanicus Juanulo, te dien tijde gehouden heeft. In een dezer brieven klaagt de ongelukkige vorst over zijnen zoon Philips, die Juanelo naar Toledo verbannen had, en hem het vermaak niet gunde van in gezelschap van zijnen Keizerlijken vriend den tijd te korten. De mechanicus was den Keizer in het vervaardigen der uurwerken behulpzaam; een der gevonden uurwerken moet veel overeenkomst hebben met onze cylinderhorologiën. De bedoelde kast zelve is mede door den Keizer met behulp zijner vrienden vervaardigd. De gevonden papieren zijn in het archief van Simancas nedergelegd, terwijl de uurwerken in het museum van Badajoz zullen bewaard worden. Het klooster San Juste, dat sedert 1835 niet meer tot klooster wordt gebruikt, is thans tot eene lakenfabriek ingerigt. De tegenwoordige eigenaar heeft de cel, die door den Keizer werd bewoond, geheel in hare voormalige gedaante bewaard. De oudheid der muren vorderde echter noodzakelijk, dat deze hersteld werden, waardoor dan ook de bedoelde geheime kast is ontdekt. De kast werd door middel van eene verborgene veer geopend.

PRUISSEN.

BERLIJN, 11 December.

De voordragten tot wijziging der staatsregeling door de Regering aan de beide Kamers ingediend, bevatten onder anderen, dat de Kamers in plaats van elk jaar, slechts om de twee jaren zouden bijeenkomen; dat het provinciaal, districts- en gemeentebestuur van 1850 opgeheven, en, wat de meeste gemeenten betreft, de verordeningen van voor 1848 weder zouden worden ingevoerd. De goedgezinden hopen vurig, dat het tot heil des lands moge strekken. Naar het zich laat aanzien, zal de Regering in de beide Kamers in dat opzigt geen afdoenden tegenstand vinden. De Katholieke partij in de Tweede Kamer is dan alleen vereenigd, als het kerkelijke belangen geldt.

— Den 8sten dezer is de Opperhofprediker, Dr. F. Ehrenberg, in den ouderdom van 76 jaren alhier overleden; een man die algemeen bekend was uit zijne godsdienstige en zedekundige schriften, inzonderheid voor het vrouwelijk geslacht bestemd.

ZWITSERLAND.

Omtrent het verbranden van het hotel van den Grimsel, bij de Zwitsersche reizigers bekend om deszelfs eenvoud en zindelijkheid even als om de ruwe gulheid van den eigenaar vader Zybach, wordt het volgende medegedeeld: Deze brand maakt veel ophef, omdat daardoor de ware aard van den hotelhouder is uitgekomen, die door geheel Zwitserland was geacht, ofschoon een enkele ook al nu en dan eenig vermoeden omtrent zijne goede trouw mogt voeden. Toen den 6den de tijding zich verspreidde, dat het hotel van den Grimsel in vlammen stond, was hij te Mayringen. Terstond naar den Grimsel teruggekeerd, vond hij het gebouw geheel vernield en onder de puinhoopen het lijk van een boer van Schwytz. Bij het uit den weg ruimen der puinhoopen werd ook een groote hoop mest uit elkaâr geworpen, tot aller groote verbazing vond men daaronder kisten met wijn, en verder zoodzoekende, ook 70 matrassen behoorlijk ingepakt en geborgen. Op deze ontdekking wilde Zybach zich in het Grimsel-meer werpen, maar hij werd terug gehouden en gevangen genomen. Thans verneemt men, dat deze gulle herbergier niets anders is geweest dan een eerzergeten afzetter, en mag ieder reiziger, die op het Grimsel-hotel is gehuisvest geweest, zich er over verheugen, dat hij goed en wel uit de handen van dezen roover is gebleven. Een paar jaar geleden zijn drie Fransche reizigers gemist, die in het hotel hadden gelogeerd; ook drie reizigers uit Frankfort zijn evenzeer in der tijd op den Grimsel verdwenen, zonder dat men ooit iets omtrent hen heeft vernomen. De herbergier wordt beschuldigd deze 6 personen vermoord te hebben. Verschillende diefstallen komen ook ten zijnen laste. Het blijkt, dat Zybach zijn hotel heeft doen in brand steken, omdat het hoog was verzekerd, terwijl hij de meeste goederen van waarde had geborgen.

DENEMARKEN.

Op de westkust van Jutland en op het eiland Bornholm zijn stations opgerigt, alwaar de noodige toestellen tot redding van schipbreukelingen voorhanden zijn, om schipbreukelingen voor wie geene andere reddingsmiddelen kunnen worden aangewend, van den wal, door middel van vuurpijlen, eene lijn toe te werpen, aan welke lijn zij eene zware paardelijn zullen vinden, op welker einde een blok gestropt is, met eenen dunnen looper er in. De beide parten van dien looper zijn gestoken op een reddingsstoel, die, door middel van eenen ring, langs de paardelijn heen en weder kan bewogen worden, welke paardelijn aan boord zoo hoog mogelijk in het tuig moet worden vastgemaakt, om daardoor den reddingsstoel zooveel doenlijk vrij van de branding te houden. Door den reddingsstoel, langs de paardelijn te doen bewegen, kan er met behulp van menschen op den wal, eene gemeenschap tusschen het wrak en den wal worden daargesteld.

VEREENIGDE STATEN.

De uitrusting naar Japan heeft eenige vertraging ondervonden door de ontdekking, dat de stoomketels van de Princeton onbruikbaar waren en door andere moesten worden vervangen.

— Niet ver van Owen Sound in Canada heeft men zulk eene rijke goudlaag ontdekt, dat van alle zijden gelukzoekers derwaarts stroomden.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 27 October.

De Gouverneur-Generaal is den 10den van zijne reis teruggekomen.

— Uit het Palembangsche vernemt men, dat zich thans overal gewenschte rust vertoond. In Augustus was er nog eene expeditie in de Lematang Oeloe afgezonden, om de marga Moelak Oeloe, die in 12 jaren de belasting niet had aangezuiverd en deel aan den opstand had genomen, te straffen. Aan het hoofd der expeditie stond de Luitenant-Colonel de Brauw, die met eene kolonne, sterk 300 bajonetten, en 21 pradiegers, onder bevel van den Majoor H. W. van Rijnbergh, van Lahat optrok. Na eene korte verdediging werden de doessons met weinig moeite door de troepen bemagtigd en verbrand, sommige door de inlanders zelven in brand gestoken. Eene daarna door den Kolonel de Brauw belegde vergadering van inl. hoofden, waarbij hij eene toespraak in het Maleisch hield, had ten gevolge, dat zij naleving van de hun gestelde voorwaarden beloofden, en daarna niet geschenken huiswaarts gezonden werden.

Ook een nieuwe inval op ons grondgebied door den radja Tjang Alang, werd door het verbranden van eenige onwillige doessons beëindigd.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL.

Den 9den December de Heer H. Roijaards, van Utrecht, in de Regten, na verdediging van zijn Specimen *De Placito; Libero aqui libero merz.*

PROMOTIE AAN DE GRONINGSCHE HOOGESCHOOL.

Den 10den December de Heer C. S. Scheidius, van Arnhem, in de Regten, met *Theses.*

Geachte Stadgenooten!

In den loop der vorige week hebben wij de treurige ondervinding gehad, dat een hond lijdende aan de watervrees of hondsdolheid, onderscheiden honden heeft gebeten, en wij zijn beward gebleven voor zoo ver mij bekend is, dat er menschen door die dolle dier zijn gekwetst, die hond is niet de eenige. In korten tijd heb ik reeds vijf verdachte of reeds dolheid toonende honden laten dooden, en, daar ik bij ondervinding heb dat vele liefhebbers van honden bij het minste teeken van deze verschrikkelijke ziekte, uit liefde voor het getrouwe dier niet kunnen besluiten, hetzelve dadelijk af te maken, maar dan dikwijls gemeen het geneesmiddelen, die dikwijls zelfs zeer ondoelmatig zijn, vind ik mij verpligt openlijk alle ingezetenen die honden hebben, ernstig te verzoeken: och laat uwe vooringenomenheid voor uwe dieren hoe prijzenswaardig ook, u niet verleiden om het leven van uw geliefd dier te verschoonen, hetwelk zulke verschrikkelijke gevolgen voor u zelven en voor uwe medemenschen kan hebben.

Ik acht het nuttig de eerste kenteekenen van aanstaande dolheid hier op te geven, ze zijn deze: de hond toont zich in den beginne lusteloos, wordt on-

regelmatig in eten en drinken, wordt log en dikwijls als of hij eene lamheid heeft in zijn leden; hij begint zijne gewone ligplaats of mand te verlaten, kruipt onder een of ander huismeubel en begint nu en dan te hoesten of te giffen, enz. Niemand echter veronderstelle dat deze voorteekenen stellig voorafgaan; neen, er zijn bewijzen voorhanden dat honden als in één oogenblik worden aangedaan; maar dan ook weigert de hond meest altijd te drinken, en toont dadelijk lust om te bijten. Als men deze teekenen ontwaart, is het beste, het dier te dooden; — en ik bied mij aan U allen aan, om zoo ver mijne ondervinding in deze van nut zou kunnen zijn, over mijn persoon te kunnen beschikken, zonder daarvoor iets te vorderen, als eigene voldoening dat ik zoo ver mij mogelijk was, van nut heb kunnen zijn.

Dit blad verbiedt mij verder uit te weiden, alleen dit nog: legt nooit eenen hond bij een warmen haard of kagchel noch buiten in hevige koude; voedt geen hond met triep, want dit voedsel meestal van aan longziekte gestorven runderen afkomstig, kan niet anders dan schadelijk op de vochten werken.

LEYDEN, 11 December 1852. E. VAN GAASBEEK, *Veearts*.

ADVERTENTIEN.

Mijn geliefde Echtgenoot H. M. C. POTTUM, beviel heden van eene doode DOCHTER.

ROTTERDAM, 13 December 1852. S. VAN REYN SNOECK.

Eenige Kennisgeving.

Heden ontsliep zacht en kalm, in de hoop eens beteren levens, tot bittere droefheid van hare Kinderen en Klein-Kinderen, onze dierbare veelgeliefde Moeder en Grootmoeder Mevrouw de Wede. J. MEFFERT, geboren VAN DER HOEVE, in den gezegenden ouderdom van bijna 84 jaren.

Uit aller Naam,

LEYDEN, 9 December 1852. MEFFERT, *Kapitein*.

De **Rentmeester van Rijnland** zal op Dingsdag den 28sten December 1852, des middags te *twaalf* ure, in het Gemeenlandshuis binnen *Leyden*, met opene deuren, ten aanhooren van elk en een ieder, die daarbij zal willen tegenwoordig zijn, doen deszelfs **Rekening en Verantwoording** van primo Januarij tot ultimo December 1851.

Een fatsoenlijk JONG MENSCH, van goede Getuigschriften voorzien, en eene duidelijke vlugge Hand schrijvende, nog over eenige avonden der week kunnende beschikken, wenschte die gaarne te besteden tot **Schrijfwerk** op een of ander Kantoor, of tot **Bijhouden van Boeken**. Hierop reflecterende gelieve men zich te adresseren met *franco* Briefjes onder Letters **A. B.** aan het Bureau dezer Courant.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen de Stad *Leyden*, op Zaturdag den 8sten Januarij 1853 bij Opveiling, en op Zaturdag den 15den Januarij daaraanvolgende bij Afslag, beide de dagen des avonds ten zes ure, van:

Een HUIS EN ERVE, zijnde eene florissante *Brood-, Beschuit- en Kleingoed-Bakkerij*, met zijnen wel ingerigten *Kruideniers-Winkel*, benevens *Slijterij in Sterke Dranken*, bevattende het Huis twee Woonvertrekken, groote Volkkamer, ruimen Koornzolder, en Zolders tot berging van Brandstoffen, ruime Bakkerij, goed Putwater en verdere commoditeiten, staande en gelegen te *Leyderdorp* omtrent de Doesburg. — In gebruik te aanvaarden 1 Maart 1853.

Te zien des Dingsdags en Donderdags van iedere week, van des voormiddags 10 tot des namiddags 4 ure.

Zijnde inmiddels nadere informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris G. KLAVERWYDEN, te *Soeterwoude*, alwaar van de Veiling af, tot daags vóór den Afslag, Verhoogingen zullen worden aangenomen, tegen genot van *een vijfde* van iedere Verhooging.

Bij den Boekhandelaar P. ENGELS is uitgegeven en verkrijgbaar:

Het PORTRET van den Hoogleeraar

J. F. VAN OORDT JWZ.

Prijs f 1.25.

J. F. VAN OORDT, JWZ.

EEN WERKDADIG EN WELDADIG LEVEN IN VERBAND MET DEN DOOD.

Leerrede over Hand. IX. vs. 36b en 37a. Gehouden te *Groningen* den 22sten October 1837, *tweede druk*. Prijs *f* 0.30.

Bij D. NOOTHOVEN VAN GOOR, te *Leyden*, komt van de Pers de 1ste en 2de Afl. van het **Prachtwerk**:

BIJBELSCHE FAMILIEN,

Naar het Engelsch door

C. W. VAN DER POT,

Predikant te Leyden.

Het Prachtwerk: *Bijbelsche Familien*, zal compleet zijn met 9 Afleveringen. De prijs per Afl. is niet meer dan 60 Cents. Elke Afl. wordt opgeluisterd door 2 buitengemeen fraaije Staalgravures.

Uit de Hand te KOOP:

op de Hofstad *Cronestein* aan Lammen onder *Soeterwoude*, 180 □ Rijnl. roeden buitengewoon zwaar ELFJARIG ESSCHEN HAKHOUT. Te bevragen op *Cronestein* bij den Tuinman, die aanwijzing zal doen.

De Erven D. ONDER DE LINDEN EN ZOON, te *Amsterdam*, hebben alom verzonden:

Het NOVEMBER-NOMMER van de

BOEKZAAL DER GELEERDE WERELD,

EN

TIJDSCHRIFT VOOR DE PROTESTANTSCHE KERKEN IN HET KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

INHOUD.

Boekbeschouwing. — Dr. D. SCHENKEL, *de idee der persoonlijkheid*, door Mr. H. J. KOENEN. — *Bijbeloefeningen van* J. E. VOET VAN CAMPEN, door Dr. F. C. VAN DEN HAM. — *Levensbeschrijving van* Dr. CLAUS HARMS door Ds. L. J. VAN RHIJN. — S. HOFMEYR, *de Redevoeringen in de Vergaderingen van het Evang. Verbond in* 1851, door Ds. J. J. VAN TOORENENBERGEN. — *Toespraak ter bevestiging van nieuwe Ledematen*, door R. — J. MOLL JACOBSZ., *een Wachtwoord in de dienst van het Godsrijk*, door Dr. C. N. DE GRAAFF. — AD. BORGNET, *de Nederlanden onder Koning Filips II*, door Mr. C. M. VAN DER KEMP. — *Nederlandsche Geschiedzangen*, door Denzelfden. — *Eerste Grondbeginselen der Aardrijkskunde*, door S.

Mengelwerk. Een Wacht-dag uit de eerste Christentijden, door ELISABETH JOHANNA HASEBROEK. — *Oolmoed*, door Dr. NICOLAAS BEETS, (Poezij). — *Vaarwel aan X. X. X.*, door ALBERTINE KEHRER, (Poezij).

Kerkelijk Gedeelte, enz. Kerkelijke Mededeelingen en Beschouwingen. De Redactie aan de Lezers. — De voorwaarde van Kerkelijke gemeenschap. — Kerknieuws, (zoo volledig mogelijk). — *Berigten. — Correspondentie. — Letternieuws.*

Met ult. Januarij zal No. 1 voor 1853 met een geheel nieuwe letter gezet verschijnen, tegen den geringen prijs van 30 Cents per nommer (8 à 9 vellen druks) of *f* 3.60 per Jaargang, hetgeen voor p. m. 100 vellen druks wel uiterst goedkoop is.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 13 December.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Slotkoers.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	65 [illegible]	65 [illegible]	65 3/16
Dito Certificaten	3	77 [illegible]	77 7/8	77 7/8
Dito dito	4	96 [illegible]	96 ½	96 ½
Amortisatie Syndicaat	3½	94	—	—
Handelmaatschappij	4½	118 [illegible]	119	—
O. I. Leening	4	96 [illegible]	96 ½	96 ½
Dito Holl. Spoorweg			—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	4½	—	—	—
Haarlemmermeer	5	100 [illegible]		—
FRANKRIJK, Certif.	3	77 ¼	—	—
Dito dito	5	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5	108 ¾	108 ½	108 ½
Dito dito 1828 en 1829	5	107	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	96 11/16	96 5/8	—
Dito 1840	4	91 11/16	91 [illegible]	91 11/16
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4	91 [illegible]	—	—
Dito dito Nieuwe	4	—	—	—
Inschrijving in Assign.	6	71 [illegible]	71 [illegible]	71 [illegible]
Certificaten van dito	6	—	—	—
POLEN, Obligatiën	4	86 ¼	86 ½	86 ¼
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250		—		—
Dito dito 1835	500	164	164 ½	—
SPANJE, Obligatien	à 1 pCt.	23 3/16	23 5/16	23 5/16
Dito Obligatiën	3	—	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3	42 7/8	43 ¼	43
Bewijzen Coupons		3 3/8	3 [illegible]	3 ¼
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	5	86 ¼	—	—
Dito	4	70	—	—
Dito Metall.	5	78 7/16	78 5/8	—
Dito Nieuwe	5	91 [illegible]	91 [illegible]	91 [illegible]
Dito 1847	2½	40 [illegible]	40 [illegible]	—
BELGIE, Banc.	2½	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	2½	55 [illegible]	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	5	99 [illegible]	99 [illegible]	99 [illegible]
PORTUGAL, te Londen	5	42 7/8	42 [illegible]	42 [illegible]
Dito dito	4	38 7/16	38 [illegible]	38 ½
VENEZUELA	3½	—	—	—
MEXICO	5	24 ¼	—	—
AMERIKA, Bankactiën		4 ¼	—	—

Grieken 4¼.

Braz. 1839, £ 100, 5 pCt. 100½.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt. Prolongatie 2½ pCt. Wissel-Disconto 2. De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.75 à 85.

Te Leyden, ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.